

Yttrande
2019-10-04

(L, M, C, KD)

Yttrande gällande barn och ungdomar som förs utomlands från Göteborg av hedersrelaterade anledningar

Varje år förs ett antal barn och ungdomar, mot sin vilja, utomlands av hedersrelaterade anledningar, vilket är oacceptabelt. Insatser för att motverka detta pågår, men det är uppenbart att mer måste göras i Göteborg. Även stadens arbete med att förhindra att barn förs utomlands ska växlas upp.

Demokraterna föreslår att "Stadsledningskontoret ges i uppdrag att tillsammans med Social resursförvaltning och Grundskoleförvaltningen skyndsamt utreda hur och var det fulla ansvaret ska ligga för att sammanställa antalet barn som förs utomlands från Göteborg av hedersrelaterade anledningar."

Vi delar uppfattningen om att det är angeläget att staden har kontroll på hur många barn och unga som förts ut ur landet mot sin vilja. Inte minst för att kunna förhindra och förebygga att det händer fler, men också för att underlätta för andra myndigheter som exempelvis polismyndigheten.

Skolan har en viktig uppgift att upptäcka elever som utsätts för hedersrelaterat våld och förtryck. Det är också viktigt att skolorna noga följer upp frånvaron och sammanställer uppgifterna när en elev saknas i klassrummet. Vår uppfattning är att det är Grundskolenämnden mot bakgrund av skolplikten, som ska vara ansvarig för att göra en sammanställning av saknade elever. Men det är också viktigt att både Förskolenämnden och Utbildningsnämnden är en del av detta arbete liksom socialtjänsten och stadens samordnare mot hedersrelaterat våld och förtryck.

Närvaro i skolan är helt avgörande för att eleverna ska lyckas nå kunskapsmålen. Därför ska närvaro alltid registreras. Av olika anledningar är barn och unga frånvarande, men ogiltig frånvaro och ströfrånvaro är en varningssignal som ska tas på allvar, liksom om en elev är frånvarande under en längre period. Orosanmälan ska alltid göras när det finns misstanke om att barn och unga far illa eller riskerar att utsättas för fara.

Yrkande gällande barn och ungdomar som förs utomlands från Göteborg av hedersrelaterade anledningar

Förslag till beslut i kommunstyrelsen och i kommunfullmäktige:

1. Stadsledningskontoret ges i uppdrag att tillsammans med Social resursförvaltning och Grundskoleförvaltningen skyndsamt utreda hur och var det fulla ansvaret ska ligga för att sammanställa antalet barn som förs utomlands från Göteborg av hedersrelaterade anledningar.

Yrkande

Varje år förs okänt antal barn och ungdomar utomlands från Göteborg av hedersrelaterade anledningar. Det Nationella kompetensteamet mot hedersrelaterat våld och förtryck vid Länsstyrelsen i Östergötlands redovisade nyligen siffror på bortförda barn baserat på samtal till den nationella stödlinjen. I början av september hade minst 44 barn förts ut ur Sverige mot sin vilja hittills under 2019.

Det är viktigt att förtydliga att detta inte är en helomfattande nationell siffra då kommuner som Göteborg ännu inte redovisar siffror på saknade barn. Siffran baseras endast på bortförda barn, eller anhöriga som kontaktat Nationella kompetensteamets stödtelefon för att söka hjälp i sin situation. 44 barn är i sig ett enormt antal, men hur det egentliga antalet ser ut vet vi inte idag. Tyvärr talar allt för att mörkertalet är mycket stort.

Det Nationella kompetensteamet har länge påtalat vikten av att alla kommuner tar sitt ansvar genom att ta fram och redovisa siffror på antalet saknade barn.

Så sent som 6 september 2019 uttrycktes av Nationella kompetensteamets sakkunniga i Nyhetsmorgon på TV4:

”I dag vet vi inte hur många barn och ungdomar som förs ut ur landet varje år och hålls kvar mot sin vilja. För att vi ska kunna stärka arbetet och få en helhetsbild kring denna allvarliga problematik är det av stor vikt att varje kommun börjar föra statistik kring antalet bortförda barn. Statistiken ger oss även en möjlighet att kunna följa upp varje enskilt ärende. Det ger oss en möjlighet att kunna arbeta för att hjälpa utsatta barn och unga att kunna återvända tillbaka till Sverige. Det ger oss även en möjlighet att lära oss vad vi kan göra bättre nästa gång, hur vi kan utveckla insatserna och stödet till målgruppen”.

Den tidigare nationella samordnaren mot hedersrelaterat våld och förtryck Juno Blom uttalade ”Det är helt oacceptabelt att vi inte vet hur många som saknas. Det är politiker på lokal nivå som har det ansvaret och det måste de ta”.

L, M, C, Kd, V, och MP nämner i sitt avslagsyrkande 2019-09-05, till D och S tidigare yrkande, pågående och planerade insatser som i sig är bra eller kan bli bra. Däremot har ingen av dessa insatser någon koppling till yrkandet om att ta fram statistik på hur många barn som försvinner från Göteborg. Avslagsyrkandet påvisar att det råder missförstånd eller okunskap om varför statistiken behövs.

- Amandakommissionen som ännu inte presenterats har inte i sitt uppdrag att ta fram siffror på bortförda barn. Vid samtal med planeringsledare för Amandakommissionen uppgavs i september att detta inte är något kommissionen har valt att arbeta med.
- Göteborgs stads samordnare mot hedersrelaterat våld och förtryck efterlyser denna statistik, men fann det svårt att få fram under det egna uppdragets ramar efter initiativ 2018. Att samordnaren håller utbildningar för berörd personal i staden är mycket viktigt men berör inte yrkandet om att räkna bortförda barn.
- Att Grundskoleförvaltningen påbörjat ett arbete för att lansera utbildningar för alla skolor i staden är mycket viktigt, men det berör inte yrkandet om att räkna bortförda barn.
- Ett regionalt center mot hedersrelaterat våld och förtryck är inte etablerat och det finns heller inte i uppdraget att ta fram siffror på bortförda barn. Blir det planerade centret verklighet ligger ett eventuellt sådant arbete efter centrets eget initiativ flera år bort i tiden.
- Swedavias samarbete med Göteborgs Stad som går ut på att personalen på Landvetter flygplats har förhöjd uppmärksamhet vid misstanke om människorov är mycket viktigt. Yrkandet berör dock de barn som inte upptäcktes utan de som istället försvann, oavsett om barnen försvinner via Landvetter flygplats eller via andra fordon och resvägar.

Antalet saknade barn är också av yttersta vikt för att veta problematikens omfattning och därav hur stora satsningar som av Göteborgs stad krävs för att motverka att barn förs utomlands.

En ytterligare aspekt som belyser vikten av att dessa siffror tas fram, kan ses ur ett nu pågående fall rörande tre syskon som vid olika tidpunkter har försvunnit från skyddade boenden. Barnen var av Angereds socialförvaltning placerats i skyddsboenden då det rådde svår hedersproblematik i familjen. Först när det sista barnet, en flicka på 9 år saknades, upptäcktes att ingen polisanmälan var upprättad för syskonen som försvunnit över 10 veckor tidigare. Vad som har havererat i detta ärende är ännu inte klarlagt. Redovisade siffror blir därför på sikt även ett kontrollsystem för polisen. Om staden redovisar 15 försvunna barn och det endast finns polisanmälningar i elva av dessa fall, kan polisen följa upp övriga ärenden och inleda förundersökning.

Den 1 januari 2020 blir Barnkonventionen lag i Sverige. Ur barnkonventionen framgår tydligt att konventionsstaterna är skyldiga att vidta alla lämpliga åtgärder för att säkerställa barns skydd. Denna lag åligger således även Göteborgs Stad. För att uppnå ett brett och framgångsrikt arbete mot hedersrelaterat våld och förtyck är det av yttersta vikt att se hur en rad pusselbitar formar en helhet där gemensamma ansträngningar kan ge bredast resultat.

Ur barnkonventionen:

- Konventionsstaterna ska vidta åtgärder för att bekämpa olovligt bortförande och kvarhållande av barn i utlandet.
- Konventionsstaterna ska vidta alla lämpliga nationella, bilaterala och multilaterala åtgärder för att förhindra bortförande och försäljning av eller handel med barn oavsett syfte och form.
- Konventionsstaterna ska vidta alla effektiva och lämpliga åtgärder i syfte att avskaffa traditionella sedvänjor som är skadliga för barns hälsa barnets överlevnad och utveckling.
- Konventionsstaterna ska vidta alla lämpliga lagstiftningsåtgärder, administrativa, sociala och utbildningsmässiga åtgärder för att skydda barnet mot alla former av fysiskt eller psykiskt våld, skada eller övergrepp, vanvård eller försumlig behandling, misshandel eller utnyttjande, inklusive sexuella övergrepp, medan barnet är i föräldrarnas eller den ena förälderns, vårdnadshavarens eller annan persons vård
- Konventionsstaterna ska vidta alla lämpliga åtgärder för att säkerställa att barnet skyddas mot alla former av diskriminering eller bestraffning på grund av föräldrars, vårdnadshavarens eller familjemedlemmars ställning, verksamhet, uttryckta åsikter eller tro.

- Konventionsstaterna ska till det yttersta av sin förmåga säkerställa barnets överlevnad och utveckling.
- Konventionsstaterna ska respektera och tillförsäkra varje barn inom deras jurisdiktion de rättigheter som anges i denna konvention utan åtskillnad av något slag, oavsett barnets eller dess förälders eller vårdnadshavares ras, hudfärg, kön, språk, religion, politiska eller annan åskådning, nationella, etniska eller sociala ursprung, egendom, funktionsnedsättning, börd eller ställning i övrigt.
- Vid alla åtgärder som rör barn, vare sig de vidtas av offentliga eller privata sociala välfärdsinstitutioner, domstolar, administrativa myndigheter eller lagstiftande organ, ska i första hand beaktas vad som bedöms vara barnets bästa.

Agenda 2030 för hållbar utveckling har förhandlats fram av samtliga FN:s medlemsstater. Ett av delmålen i mål 5 handlar om att avskaffa alla skadliga traditioner, såsom barnäktenskap, tidiga äktenskap och tvångsäktenskap samt kvinnlig könsstympning. Sverige har åtagit sig att från och med den 1 januari 2016 fram till år 2030 genomföra målen.